

NORRMALMS KVALITETSREDOVISNING 2006

Bakgrund

Enligt regeringens förordning (1997:702, 2001:649) ska varje år upprättas en kvalitetsredovisning på kommun- och skolnivå som omfattar alla skolformer inklusive förskolan, skolbarnsomsorgen och särskolan. Syftet är att redovisningen ska fungera som hjälpmedel för att utveckla verksamheten genom att grundskolornas och förskolornas resultat och arbete med att uppfylla målen synliggörs.

Förutsättningar

Organisation

Norrmalms barn- och ungdomsavdelning består av förskola, grundskola, särskola, fritid, social omsorg för barn och unga samt omsorg om barn och unga med funktionsnedsättning. Avdelningen ansvarar för att ge goda förutsättningar till lärande och utveckling för barn och ungdomar i åldern 0-20 år och har en helhetssyn på barns och ungdomars vardag genom ett nära samarbete mellan samtliga verksamheter.

Inom Norrmalm finns åtta grundskolor (sju skolenheter). Tre av skolorna har särskilda profilklasser: musikklasser, engelskspråkiga klasser och judiska klasser. För profilklasserna gäller hela Stockholms län som upptagningsområde. En skolenhet ansvarar för stadsdelens särskilda undervisningsgrupper och en annan skolenhet för stadsdelens förberedelseklasser, skolår F-5.

Stadsdelens särskoleverksamhet, F-10, finns huvudsakligen inom en skolenhet och består av grundsärskola, träningsklasser och fritidshem. Klasserna är integrerade i grundskolans lokaler och viss samverkan sker med grundskolans lärare i praktisk-estetiska ämnen och i NO-ämnena. Elever i skolår 6-10 erbjuds också eftermiddags- och lovverksamhet i form av korttidstillsyn (KTT).

Skolorna har integrerat skolbarnsomsorgen med skolverksamheten. Samtliga skolor erbjuder eleverna i skolår 4-6 fritidsklubb. Inom stadsdelen finns också enskilda anordnare av fritidsklubbar.

Norrmalms förskolor är organiserade i sju resultatenheter fördelade på 33 olika förskolor. Det finns en liten grupp för infektionskänsliga barn och två utegrupper. Det finns också en öppen förskola i Vasaparken.

Barn och elever

I förskolorna var 1 391 barn inskrivna. Detta är en ökning med drygt 60 barn från föregående år.

I skolorna var 4 372 elever inskrivna, vilket är en minskning med 30 elever jämfört med föregående år. Ca 65 % av eleverna är från den egna stadsdelen och ca 35 % kommer från andra stadsdelar och kommuner.

Inom skolbarnsomsorgen var 1 056 inskrivna. Detta är en minskning med 20 barn jämfört med 2005. I kommunal mellanstadieverksamheten deltog ca 360 barn och ca 255 barn i enskild, vilket är en liten ökning jämförbart med 2005.

Personal

I förskolorna är antalet barn per vuxen 5,2. Detta är lägre personaltäthet jämfört med 2005 då antalet barn per vuxen var 4,6. Andelen förskollärare är i princip densamma som för 2005, 55%. Den är dock lägre än för 2004 då andelen förskollärare var 62 %.

Antalet elever per lärare i skolår F-9 är 14,0. Detta är högre än för 2005 då den var 12,0. Andelen behöriga lärare är fortsatt mycket hög, ca 97 %. Antalet barn per personal inom skolbarnsomsorgen är 17,5. Detta är lägre personaltäthet jämfört med 2005 då antalet barn per personal var 14,9.

Ekonomi

För de pedagogiska verksamheterna utgår en grundschablon till stadsdelsnämnderna för varje inskrivet barn/elev. För förskola och grundskola tillkommer även ett tilläggsbelopp som fördelas till respektive stadsdelsnämnd utifrån en socioekonomisk faktor. Budgeten för förskolorna och grundskolorna var för 2006 drygt 460 mnkr.

Lokaler

Befolkningsprognosen visar på en fortsatt ökning av antalet förskolebarn i stadsdelen och för att möta detta behov har en utökning av antalet förskoleplatser gjorts. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under året liksom Stockholms stads mål att minska barngruppernas storlek.

Elevunderlaget inom stadsdelen har under några år minskat och elevprognoserna visar på fortsatt minskning. Den stora minskningen gäller främst skolår 6-9 medan elevantalet i F-5 ökar fram till år 2010. Stadsdelsförvaltningen gör bedömningen att elevantalet ryms inom befintliga lokaler.

Måluppfyllelse

Kvalitetsarbete

Enheterna arbetar enligt stadens kvalitetssystem, ILS, vilket innebär att de upprättar åtaganden i samband med verksamhetsplanen som sedan följs upp i samband med tertialrapport 2 och verksamhetsberättelsen. Utifrån nämndens mål tas åtagandena fram i dialog både mellan förvaltning och enheter och mellan ledning och medarbetare inom enheterna. I enlighet med stadens intentioner har åtagandena gjorts så mätbara som möjligt. För att säkerställa och utveckla kvaliteten i åtagandena har förvaltningen tillsammans med enheterna arbetat mycket med kvalitetsprocessen. Betoningen har legat på uppföljning och analys, bland annat i syfte att enheterna bättre ska koppla kvalitetsredovisningen till verksamhetsplanen. I processen har det kollegiala lärandet varit i fokus. Enheterna genomför egna brukarundersökningar bland föräldrar och elever. Enheterna tar också del av kommunala och nationella undersökningar som genomförs inom deras verksamhetsområde.

Bedömningsgrunder

Förvaltningen följer upp kommunfullmäktiges mål från verksamhetsplanen 2006:

- Minska barngruppernas storlek inom förskolan.
- Andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått godkänt i samtliga ämnen ska öka.
- Erbjudna eleverna i åldern 10-12 år plats i Norrmalms fritidsklubbar.
- Öka det pedagogiska samarbetet mellan skolbarnsomsorg och grundskola.
- Öka integreringen mellan särskola och övrig skolverksamhet.
- Förbättra barns och ungdomars inflytande över sin egen vardag.
- Minska ungdomars konsumtion av alkohol och narkotika.

Utöver detta följs även läroplanens mål upp inom områdena Normer och värden, Kunskap och lärande, Inflytande samt Övergång och samverkan.

Som bedömningsgrunder används nationella och kommunala inspektörsrapporter 2005/2006, stadens kvalitetsredovisning 2005/2006, Stockholmsenkäten 2006, Skolhälsans årsrapport 2005/2006, Skolverkets lägesbedömning 2006, förvaltningens/enheternas egna brukarundersökningar och utvärderingar samt nationella prov och betygsstatistik.

Under hösten har Skolverket genomfört en inspektion i samtliga kommunala grundskolor på Norrmalm. Resultatet kommer att presenteras under våren 2007 och ligga till grund för ytterligare utvecklingsområden inom skolorna.

Normer och värden/Hälsa

Trygghet och trivsel är viktiga faktorer för att skapa en god miljö för lärandet. Alla förskolor och skolor fastställer sina värderingar utifrån Norrmalms värdegrund som kan sammanfattas i ”Alla människors lika värde”, ”Brukaren i centrum” och ”Delaktighet och ansvar”.

Förskola

Förskolorna arbetar systematiskt med att stärka barnens självkänsla, att våga stå i centrum och att våga säga ifrån. Alla människors lika värde och olikheter som tillgång ingår som en del i Norrmalms värdegrund och utgör därmed basen i de värdegrundsdiskussioner som förs i verksamheterna. Stor vikt läggs också vid säkerheten kring den fysiska miljön. Förskolorna har hög vuxentäthet och en hög andel behöriga pedagoger.

Under året har alla förskolor arbetat med att ta fram likabehandlingsplaner enligt kraven i skollagen. Som en del i arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling har förskolorna deltagit i olika utbildningsinsatser inom förvaltningens genusprojekt. En enhet deltar dessutom i stadens projekt Regnbågsbarn som är benämningen på barn till HBT-föräldrar (homo-, bi-, transsexuella föräldrar). Genusarbetet fortsätter under 2007

En stor del av förskolornas pedagogiska verksamhet förläggs utomhus. Detta för att barnen både ska få frisk luft och röra sig mer.

Grundskola

Skolorna arbetar systematiskt och långsiktigt för att skapa en trygg lärandemiljö för både elever och personal. Skolorna har väl förankrade rutiner för elevvårdsarbetet. I samtliga skolor finns fadder- och kamratstödjarsystem. Skolorna har hög vuxentäthet och en mycket hög andel behöriga pedagoger.

Under 2005 bildades en s.k. Hälsogrupp med representanter från skolorna, fritidsenheten, socialtjänsten och polisen. Gruppen har till uppgift att arbeta fram en gemensam struktur och innehåll för ett hälsofrämjande arbete i skolorna. Gruppen utgår från stadens och skolornas brukarundersökningar när de identifierar utvecklingsområden. I samband med att lagen mot diskriminering och annan kränkande behandling (mobbing) mot barn och ungdomar kom, deltog både skolledare och övrig skolpersonal i seminarier och utbildningar om innehållet i den nya lagen. Hälsogruppen har i sin tur arbetat mer praktiskt med hur en likabehandlingsplan ska se ut och vad den ska innehålla. I dagsläget har alla skolor en likabehandlingsplan. Som en del i arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling har skolorna deltagit i olika utbildningsinsatser inom förvaltningens genusprojekt. Eleverna i skolår 6-9 involverades också i

genusprojektet, bland annat inom temat ”Vad gör våra tjejer och killar på Internet?”

Skolorna har också utvecklat arbetet med elevernas arbetsmiljö. I dagsläget har alla 6-9 skolor elevskyddsombud. Skolorna lägger också stor vikt vid att försöka minska stressen för eleverna genom att skapa en jämn arbetsfördelning över året.

För att skapa större trygghet för eleverna under deras fritid har alla 6-9 skolor nätverksgrupper bestående av personal från skolan, socialtjänsten, fritidsenheten, församlingarna, polisen och representanter från ungdomsverksamheter. Regelbundna föräldravandringar genomförs också med ca 90 aktiva föräldrar. Föräldravandrarna har ett nära samarbete med stadsdelens fältassistenter.

Skolhälans årsrapport, skolornas hälsoundersökningar och rapporter från Skolverket och Folkhälsoinstitutet visar på en ökad fysisk och psykisk ohälsa bland landets barn och ungdomar. Skolorna är medvetna om att de har en viktig roll i det hälsofrämjande arbetet och försöker därför ha hälsoperspektivet som en röd tråd i verksamheten. Norrmalm deltar i regeringens satsning ”Handslaget” som är ett projekt mellan skola och idrottsföreningar, där idrottsföreningarna erbjuder idrottsaktiviteter några timmar i veckan i skolorna för att förbättra den fysiska och psykiska hälsan hos Norrmalms elever, särskilt hos inaktiva elever.

Resultat och analys

Enheterna genomför årligen egna brukarundersökningar avseende trygghet och trivsel.

Majoriteten av eleverna är trygga och trivs i Norrmalms skolor. Stockholmsenkäten från 2006 visar dock att ca 35 % av flickorna i skolår 9 någon gång har känt sig mobbade. Detta är den högsta andelen flickor jämfört med andra stadsdelar och en ökning från föregående år. Andelen pojkar som känner sig mobbade har också ökat. Ungdomarna själva uppger att mycket av mobbningen numera sker på fritiden och via sms och Internet. Skolorna har på olika sätt arbetat med tryggheten i främst skolår 6-9, exempelvis har föreläsningar om Internet-mobbning anordnats för elever, föräldrar och personal.

Arbetet med att få barn och elever att äta bättre och röra sig mer är ett lång-siktigt arbete och det är först om ett antal år man kan se resultat. Samarbetet med ”Handslaget” har medfört att drygt 300 Norrmalmsbarn fått möjlighet till ytterligare tid för idrott och rörelse under året.

Enligt Stockholmsenkäten (stadens drogvaneundersökning) har alkoholkonsumtionen bland pojkar i år 9 på stadsdelsnivå i grundskolorna minskat med ca 18 % jämfört med 2004 medan flickornas alkoholkonsumtion har ökat med ca 20 %

vilket innebär att flickorna har exakt lika hög alkoholkonsumtion som pojkarna år 2006.

Norrmalm har en lägre genomsnittlig alkoholkonsumtion än staden i övrigt 2006 jämfört med år 2004. I samtliga Norrmalms kommunala grundskolor har alkoholkonsumtionen minskat bland eleverna i år 9 jämfört med tidigare år.

Lärande och utveckling

Förskola

Förskolorna har under flera år arbetat utifrån en Reggio Emiliainspirerad barnsyn, vilket innebär att fokus i det pedagogiska arbetet ligger på observation, dokumentation och reflektion. Förskolorna arbetar också i projektform och med portfolio. Alla förskoleenheter är representerade i något av stadsdelens fem pedagogiska nätverk, som är ett forum för lärande och erfarenhetsutbyte. Ett utvecklingsområde är att tydligare koppla samman nätverksdeltagandet med den pedagogiska verksamheten på den egna förskolan.

Ett flertal pedagoger har deltagit i kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation. Under året har förskolorna också utvecklat samarbetet sinsemellan när det gäller pedagogisk handledning. Ett antal pedagoger har genomgått utbildning på lärarhögskolan och hos stadsdelens stödteam och handleder nu arbetslag på andra förskolor.

För att utveckla barnens förmåga till kommunikativ, social och empatisk förmåga har förskolorna ett utforskade arbetssätt. Olika kulturaktiviteter ingår i detta arbete. Många pedagoger har deltagit i kompetensutveckling inom språk och matematik som har anordnats av kompetensfonden.

Grundskola

Grundskolorna varierar arbetssätten i undervisningen för att tillgodose elevernas olika lärstilar. Under året har många pedagoger deltagit i kompetensutveckling inom språkutveckling och matematik som har anordnats av kompetensfonden. Två av skolorna samarbetar med gymnasieskolan, vilket innebär att eleverna i skolår 9 ges möjlighet att läsa A-kursen i matematik. Arbetet med att bygga upp matteverkstäder i skolorna har under året intensifierats.

Uppföljning och utvärdering av den enskilda elevens resultat sker vanligtvis i samband med utvecklingssamtalen. Skolorna har prövat olika modeller för att kunna följa och förbättra elevernas kunskapsutveckling, exempelvis använder nu alla skolor läsutvecklingsschemat (LUS) som ett verktyg för att mäta elevernas läsförmåga. Skolorna har också arbetat mycket med att förbättra den individuella utvecklingsplanen (IUP).

Norrmalms skolor arbetar kontinuerligt med att revidera och förtydliga mål och kravnivåer och att förmedla dessa till elever och föräldrar. Norrmalms grundskolor

deltar också i stadens kompetensutvecklingsprojekt som syftar till att skapa bättre bedömaröverensstämmelse inom staden, stadsdelen och den egna skolan.

Barn i behov av särskilt stöd

För de barn som är i behov av särskilt stöd inom förskolan upprättas handlingsplaner. I skolan upprättas åtgärdsprogram för de elever som riskerar att inte nå målen.

De elever som behöver mycket stöd för att nå målen erbjuds i första hand plats i stadsdelens egna särskilda undervisningsgrupper. Detta har medfört en bra och trygg miljö för dessa elever och ett effektivt resursutnyttjande.

Samarbetet mellan förskolorna, grundskolorna, fritidsenheten och socialtjänsten har ytterligare utvecklats under året. Alla pedagogiska enheter har exempelvis en kontaktperson från socialtjänsten. De samarbetar också kring föräldrabildningen Komet, som har visat sig vara en mycket bra metod för att minska barnens beteendeproblem, både i hemmet och förskolan/skolan.

Resultat och analys

Förskolornas egna utvärderingar och brukarundersökningar visar att barnen ges goda förutsättningar till utveckling och lärande. Detta bekräftas också av stadens brukarundersökning. En framgångsfaktor kan vara att förskolorna under flera år systematiskt har arbetat utifrån en Reggio Emiliainspirerad barnsyn. Förskolornas egna utvärderingar visar att det långsiktiga arbetet i de pedagogiska nätverken har inneburit en större pedagogisk samsyn inom enheterna. Förskolorna arbetar också efter det pedagogiska året, ett slags kvalitetssäkringssystem, där tid för reflektion, uppföljning och utvärdering är tydligt angivna. Enheterna anser att arbetet i projektform och med pedagogisk dokumentation och portfolio har gjort att barnets läroprocess blivit tydligare. Satsningen på mindre barngrupper och en fortsatt hög andel förskollärare har också givit goda förutsättningar för barnens lärande.

Enligt förskolornas egna utvärderingar har också arbetet i mindre projektgrupper visat sig framgångsrikt vad gäller barnens utveckling. Med hjälp av olika uttrycksformer (bild, sång, ramsor, musik, drama, rörelse, skapande) kan förskolorna tydligt se att barnens ord- och begreppsförråd utvecklas.

Eleverna i Norrmalms skolor visar fortsatt mycket goda resultat när det gäller såväl betyg som nationella prov. Inga större avvikelser finns i måluppfyllelsen i jämförelse med föregående års resultat. Andelen elever som är behöriga till gymnasiets nationella program har varit relativt konstant de senaste åren, 96-97 %. I Stockholm och landet i övrigt är ca 90 % av eleverna behöriga till gymnasiets nationella program. Andelen elever som har minst godkänt i samtliga ämnen är också hög i jämförelse med Stockholm och övriga landet: 86 % på Norrmalm, 74 % i Stockholm och 76 % i Sverige. Denna siffra har också varit

konstant de senaste åren. Eleverna har dessutom fortsatt mycket goda resultat på de nationella proven i både skolår 5 och skolår 9.

Ett flertal rapporter har de senaste åren pekat på brister i landets skolor när det gäller likvärdig bedömning. Att förbättra bedömaröverensstämmelsen har varit ett utvecklingsområde för Norrmalms skolor under ett flertal år. Skolorna har deltagit i stadens kompetensutvecklingsprojekt sedan starten 2005. De diskussioner i lärarnätverken inom stadsdelen som påbörjades då kommer att fortsätta även under 2007.

Enligt Skolverkets lägesbedömning och nationella och kommunala inspektörsrapporter behöver de flesta skolor utveckla uppföljning, utvärdering/analys och dokumentation av verksamheterna så att det bättre går att följa den enskilda elevens kunskapsutveckling. Stadsdelens skolor ska under 2007 utveckla resultatuppföljningen ytterligare, bland annat med hjälp av datorstöd.

Skolverkets Lägesbedömning 2006 visar att fritidshemsverksamheten i Sverige har brister. På Norrmalm behöver också fritidshemsverksamheten utvecklas och därför har personal från fritidshemmen under året genomgått en särskilt utbildning för att tydliggöra och utveckla fritidshemmens uppdrag. Ytterligare satsningar kommer att göras under 2007.

Enligt förvaltningens egna utvärderingar har det systematiska arbetet med barn i behov av särskilt stöd lett till att enheternas kompetens att identifiera barn i behov av särskilt stöd har utvecklats. Förhoppningen är att de förbättrade rutinerna och det fördjupande samarbetet med bland annat socialtjänsten ska leda till att ännu fler barn som är i behov av särskilt stöd upptäcks tidigt.

Inflytande

Förskola

Förskolorna arbetar aktivt med barninflytande, främst genom att lyssna till och observera barnen i till exempel projektarbeten och barnintervjuer. Dessutom har alla förskolor på Norrmalm förbättrat den pedagogiska innemiljön för att ge barnen möjligheter till egna val. Ett utvecklingsarbete är skapa en lika genomarbetad utemiljö på förskolorna. Förskolorna uppfyller läroplanens mål för att ge barnen inflytande över verksamheten, vilket också bekräftas av stadens förskoleinspektörer då de inspekterat Norrmalms förskolor.

Grundskola

Eleverna har möjlighet till inflytande genom främst utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner, klass-, elev- och matråd samt olika brukarenkäter. Skolorna har under en längre period arbetat med att hitta former för elevernas inflytande utöver den egna lär- och arbetssituationen.

Föräldrainflytande sker vid utvecklingssamtalen, daglig kontakt, föräldraråd/förvaltningsråd, vecko-, och månadsbrev, brukarenkäter och stadens synpunkts- och klagomålshantering. Barn- och ungdomschefen har också regelbundna möten med ordförandena i skolornas föräldraföreningar.

Resultat och analys

Inspektörsrapporterna och enheternas egenutvärderingar visar att inflytandeåtgärderna är ett utvecklingsområde. Enligt skolornas egna utvärderingar fungerar klass- och elevråd i stort sett tillfredsställande.

Fokus kommer att vara arbetet med att förbättra det reella inflytandet för eleverna i framför allt lärsituationen. Skolorna anser att det framför allt är genom att tydliggöra målen och den individuella utvecklingsplanen (IUP) som eleverna kan få ett bättre inflytande över sin egen lärsituation.

Övergång och samverkan

Stadsdelen har sedan några år en handlingsplan för övergången mellan förskola och förskoleklass som revideras kontinuerligt. Rutiner finns för övergångar inom och mellan skolor samt från skolår 9 till gymnasiet.

För de elever som är i behov av särskilt stöd tas tidiga kontakter mellan skolledning, elevvårdsteam och lärare för att förbereda elev, föräldrar och mottagande skola i tid. Detta fungerar enligt enheternas egna utvärderingar överlag tillfredsställande. Övergång och samverkan mellan förskola, skola och skolbarnsomsorg behöver ytterligare utvecklas.

Slutsatser

Stadsdelens förskolor och grundskolor har nått verksamhetsmålen inom tilldelad budgetram med något enstaka undantag.

Stadsdelsförvaltningen har en organisation med bärkraftiga resultatenheter och tydlig ledning och styrning på alla nivåer. Styrningen kännetecknas av dialog och systematisk uppföljning. En omfattande kompetensutveckling har också genomförts för både chefer och medarbetare.

De pedagogiska verksamheterna på Norrmalm är uppskattade och framgångsrika. Detta bekräftas också av enheternas egna undersökningar och uppföljningar.

Barn och elever känner sig trygga och trivs. Förskolornas och grundskolornas långsiktiga arbete med värdegrunden är en bidragande orsak till detta. En annan framgångsfaktor är en hög vuxentäthet. Avdelningens organisation har också gett förutsättningar till ett förbättrat samarbetet mellan enheterna som i första hand gynnar barn i behov av särskilt stöd, som i många fall har kunnat erbjudas adekvata insatser tidigt.

Eleverna har mycket goda resultat i både betyg och på nationella prov. En anledning till de höga resultaten är en kompetent lärarkår som har en positiv inställning till att själva ytterligare utvecklas inom sitt område. En annan framgångsfaktor kan vara att förskolorna under flera år systematiskt har arbetat utifrån en Reggio Emiliainspirerad barnsyn med observation, pedagogisk dokumentation och projekt.

Förskolornas egna utvärderingar visar att dessa arbetssätt tydliggör barnens lärandeprocesser och medför att lärandet utvecklas redan i tidig ålder. De mycket goda resultaten i brukarundersökningarna i förskolan skapar också positiva förväntningar hos föräldrar som förvaltas och vidareutvecklas av grundskolan.

Norrmalms verksamheter strävar mot ännu högre måluppfyllelse och med utgångspunkt från resultaten i olika undersökningar kommer enheterna att ytterligare utveckla ett antal områden under 2007, bland annat uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling, elevernas inflytande över den egna lärsituationen, IT som pedagogiskt och administrativt verktyg och de pedagogiska nätverken inom förskolan.

Resultat av åtgärder 2006

- *Utveckla uppföljning, utvärdering/analys och dokumentation av verksamheterna så att det bättre går att följa barnets/elevens utveckling, bl.a. genom de individuella utvecklingsplanerna och bedömaröverensstämmelse.*
Arbetet fortsätter under 2007, bl.a. kommer användningen av datorstöd att utvecklas, exempelvis Skolwebben, stadens kommunikationsportal för grundskolorna. Samtliga kommunala grundskolor på Norrmalm deltar i stadens kompetensutvecklingsprojekt som syftar till att skapa bättre bedömaröverensstämmelse inom staden, stadsdelen och den egna skolan. Diskussionerna i lärarnätverken som påbörjades under 2005 och kommer att fortsätta under 2007.
- *Följa upp integreringen av de nya resultatenheterna inom förskola och grundskola.*
Ingen uppföljning av integreringen kommer att göras. Detta beror i första hand på att verksamheterna får olika huvudmän från och med 2007 och kommer då att bilda nya resultatenheter.
- *Ytterligare utveckla metoderna för matematik-, språk- och läsutveckling.*
Förskolorna och grundskolorna arbetar kontinuerligt med dessa områden. Under året har många pedagoger deltagit i kompetens-utveckling som har anordnats av kompetensfonden. Två av skolorna samarbetar med gymnasieskolan, vilket innebär att eleverna i skolår 9 getts möjlighet att

läsa in A-kursen i matematik. Under året har samtliga grundskolor fortsatt arbetet med att bygga upp matteverkstäder i skolorna. Detta arbete fortsätter under 2007.

- *Ytterligare utveckla IT som både ett pedagogiskt och administrativt verktyg.*

Norrmalm har valt att utforma det fortsatta långsiktiga IT-pedagogiska arbetet i form av en gemensam e-strategi för stadsdelens förskolor och skolor. En satsning har gjorts på både kompetensutveckling och teknik. E-strategin har i möjligaste mån samordnas med andra kompetensutvecklingssatsningar som gjorts inom stadsdelen så att IT blir ett pedagogiskt verktyg i arbetet med barn/elever. Tanken med strategin var också att med hjälp av IT hitta metoder/verktyg som underlättar det administrativa arbetet för pedagogerna.

Skolledare, förskolechefer, pedagoger och annan personal har alla varit involverade i projektet, deltagit i kompetensutveckling, diskuterat och funnit lösningar på problem och på detta sätt bidragit till att IT finns på dagordningen i stadsdelen. Personalen har väsentligt ökat användningen av IT för sitt administrativa arbete, mycket tack vare att en satsning har gjorts på att pedagogerna inom skolan och förskolan har fått tillgång till egen e-post. I alla förskolor finns nu också Internetanslutna datorer. En särskild kompetensutvecklingssatsning har också gjorts för skolledare på Stockholms nya kommunikationsportal, Skolwebben.

- *Ytterligare utveckla de pedagogiska nätverken, bl.a. genom att grundskolan i större utsträckning ingår i nätverken.*
Ett utvecklingsområde för 2007 är att skapa en tydligare koppling mellan deltagarna i nätverken och deras arbetslag. En möjlighet för detta skulle vara ett gemensamt tema/projekt under året för alla förskolor på Norrmalm.
- *Ytterligare utveckla den verksamhetsförlagda delen i lärarutbildningen.*
Norrmalm ansvarar för drygt 200 lärarstudenter. Arbetet med att förskolor och grundskolor själva ansvarar för studenterna pågår, så också arbetet med att integrera den verksamhetsförlagda utbildningen som en del i stadsdelens övriga skolutvecklingsarbete.
- *Utveckla det förebyggande hälsostrategiarbetet (t.ex. drog- och brottsförebyggande, anti-mobbnings och jämställdhet) genom att bland annat förtydliga handlingsplanerna mot kränkande behandling (Likabehandlingsplan).*
Samverkan mellan enheterna har utvecklats under året och tanken med avdelningens organisation, att ge förutsättningar för ett nära samarbete mellan verksamheterna för att ge bästa möjliga förutsättningar för

stadsdelens barn och ungdomar att nå målen, är på god väg att uppfyllas. Samtliga skolor har en likabehandlingsplan.

- *Utveckla former för samarbete med externa aktörer, t.ex. lokala föreningar, Kulturskolan, biblioteken, kulturinstitutioner och högskolor/universitet.* Inom projektet "Läsglädje" har skolorna och förskolorna på Norrmalm samarbetat med Stadsbiblioteket för att pröva en metod för att öka pedagogernas medvetenhet om språkutvecklingens betydelse för kunskapsutvecklingen. Målet med projektet har bl.a. varit att stimulera lärarnas intresse och engagemang för barn- och ungdomslitteratur och att få barn och ungdomar att förbättras i sin läsutveckling och känna lust och glädje i att läsa skönlitteratur. Ca 30 personer har deltagit i projektet som har varit fördelat på tre grupper: en för förskolepedagoger, en för skolår 1-5 och en för skolår 6-9.

I utvärderingen framkom att mer än hälften av pedagogerna läst mer barn- och ungdomslitteratur för egen del och att de stimulerats till att arbeta mer med läsningen, litteratur och språket i förskola/skola tillsammans med sina barn/elever. Elever och förskolebarn i fokusgrupperna säger att de har läst mer och oftare och att de fått läsa nya böcker vilket varit roligt. Projektet har också funnit former för ett utvidgat samarbete mellan förskolor/skolor på Norrmalm och Stadsbibliotekets personal. Ett samarbete på chefsnivå har också inletts.

- *Delta i och arbeta efter intentionerna i stadens och stadsdelsförvaltningens ledarutbildning.* Under 2007 har ledningsgrupperna för alla 15 enheter inom barn- och ungdomsavdelningen genomgått en 6-dagars utbildning för att skapa mer effektiva ledningsteam. Parallellt med denna utbildning har gruppledarna på enheterna fått en gruppledarutbildning med fokus på gruppledarens uppdrag, organisations- och ledarskapsteori och förändringsarbete. Utvärderingar visar att utbildningen varit uppskattad då deltagarna både fått teorier och verktyg samtidigt som varje ledningsgrupp fått möjligheter att reflektera över hur man utövar sitt ledarskap.

Majoriteten av cheferna inom förskola och skola har också genomgått stadens kommunikationsutbildning. Flera av cheferna deltar dessutom i den statliga rektorsutbildningen.

Åtgärder för utveckling 2007

Med utgångspunkt från uppföljningen av föregående års utvecklingsområden och resultaten från alla undersökningar som genomförts under året samt nyckeltal och betygsstatistik, kommer förskolorna och skolorna under 2007 att arbeta med nedanstående utvecklingsområden. Eftersom förskolorna och skolorna arbetar långsiktigt och förebyggande, fortsätter också arbetet med flera av föregående års utvecklingsområden:

- uppföljning, utvärdering/analys och dokumentation av verksamheterna så att det bättre går att följa barnets/elevens utveckling, bl.a. genom de individuella utvecklingsplanerna och bedömaröverensstämmelse.
- metoderna för matematik-, språk- och läsutveckling.
- IT som både ett pedagogiskt och administrativt verktyg, bland annat genom att införa Skolwebben i samtliga skolor
- de pedagogiska nätverken i förskolan
- den verksamhetsförlagda delen i lärarutbildningen
- elevens inflytande över den egna lärsituationen
- det förebyggande hälsostrategiarbetet, bland annat arbetet mot diskriminering och annan kränkande behandling (likabehandlingsplanen)
- ledarskapet